

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Warszawa, 26 lutego 2025 r.
Znak sprawy: DHR.kor.058.1.2025

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Dotyczy: Interpelacji nr 7879 w sprawie zagrożeń związanych z niewłaściwym stosowaniem fumigantów na bazie fosforu glinu.

Szanowny Panie Marszałku,

w nawiązaniu do przekazanej Interpelacji w sprawie zagrożeń związanych z niewłaściwym stosowaniem fumigantów na bazie fosforu glinu, przedstawiam poniżej wyjaśnienia.

Substancja fosforek glinu to substancja czynna środków ochrony roślin przeznaczonych wyłącznie dla użytkowników profesjonalnych posiadających odpowiednie uprawnienia do ich nabywania i stosowania, służących do fumigacji, czyli metody zwalczania szkodników polegającej na wypełnieniu zamkniętej przestrzeni toksycznym gazem.

Środki ochrony roślin zawierające fosforek glinu (a także magnezu) zarejestrowane są w Polsce jako preparaty zwalczające szkodniki takie jak.: strąkowiec grochowy, wołek zbożowy, omacnica spichrzanka, mklik, wołek ryżowy, spichrzel surynamski, rozplaszczyk rdzawy, trojszyk gryzący, trojszyk ulec, karczownik ziemnowodny, kret. Tym samym, zgodnie z przeznaczeniem opisanym w etykietach tych środków, nie powinny być one stosowane do zwalczania innych szkodników ani organizmów niebędących szkodnikami roślin.

Należy podkreślić, że zgodnie z obowiązującymi regulacjami ww. środki ochrony roślin mogą być kupowane oraz stosowane wyłącznie przez osoby, które ukończyły szkolenie w zakresie wykonywania zabiegów fumigacji (z zastrzeżeniem określonych w ustawie

z dnia 8 marca 2014 r. o środkach ochrony roślin wyłączeń). Szkolenia takie są regularnie prowadzone przez podmioty podlegające rejestracji i nadzorowi sprawowanemu przez Państwową inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa. Informacje w tym zakresie dostępne są na stronach Inspekcji <https://www.gov.pl/web/piorin>. Ponadto, środki ochrony roślin muszą być bezwzględnie stosowane zgodnie z zapisami etykiety, do czego obligują użytkownika przepisy prawa.

W związku z doniesieniami o zatruciach, w tym śmiertelnych, związanych z niewłaściwie stosowanymi, niezgodnie z przeznaczeniem, środkami ochrony roślin, resort rolnictwa niezwłocznie podjął działania celem ochrony zdrowia i życia obywateli oraz bezwzględnego egzekwowania istniejących regulacji prawnych. W ich wyniku, szczególnie niebezpieczne fumiganty zostały wycofane ze sprzedaży internetowej przez największe platformy sprzedażowe. Zostały wzmożone działania kontrolne Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa oraz informacyjno-edukacyjne. O możliwości naruszenia prawa została powiadomiona Prokuratura.

Obecnie prowadzone są także prace legislacyjne nad doprecyzowaniem i wzmocnieniem obowiązujących regulacji prawnych. Po intensywnych konsultacjach z partnerami społecznymi i branżowymi wypracowywane zostały przepisy, których wejście w życie zapobiegnie dostępowi do szczególnie niebezpiecznych środków ochrony roślin osobom nieuprawnionym, czyli nieposiadających właściwych, wymaganych przepisami prawa kompetencji.

W ustawie z dnia 8 marca 2013 r. o środkach ochrony roślin planowane są następujące zmiany:

- ✓ wprowadzenie obowiązku dokumentowania sprzedaży szczególnie niebezpiecznych środków ochrony roślin przeznaczonych do fumigacji fakturą,
- ✓ dystrybutor będzie miał obowiązek prowadzić ewidencję osób, które nabywają szczególnie niebezpieczne środki ochrony roślin przeznaczone do fumigacji,
- ✓ środki przeznaczone do fumigacji, zawierające substancje czynne, które mogą stwarzać szczególne zagrożenie dla zdrowia człowieka lub środowiska, nie będą mogły być sprzedawane poprzez zawarcie umowy na odległość, czyli np. internetowo,
- ✓ środki ochrony roślin przeznaczone dla użytkowników profesjonalnych nie będą mogły być dostarczane do skrzynek pocztowych, automatów do pocztowej

obsługi klientów oraz pomieszczeń, w których prowadzona jest sprzedaż żywności i pasz.

Do przepisów tych dodano adekwatne do przewinień i odstraszające sankcje karne.

Zaproponowane zmiany przyczynią się do zablokowania dostępu do najbardziej niebezpiecznych środków ochrony roślin osobom nieprzygotowanym do ich stosowania, co zapobiegnie przypadkowym zatruciom, również np. podczas transportu preparatów.

Należy podkreślić, że Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa we współpracy z Ministerstwem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, przygotowała i przeprowadziła informacyjną kampanię radiową dotyczącą ryzyka związanego z niewłaściwym użyciem środków ochrony roślin. Komunikaty radiowe zostały wyemitowane na antenie Programu I Polskiego Radia, Radia Zet, Antyradia, Chilizet, Meloradia, Plus, Pogoda, Rock Radio, Tok FM i Złote Przeboje. Ponadto na stronach internetowych oraz kontaktach w mediach społecznościowych Inspekcji i Ministerstwa pojawiły się komunikaty dotyczące bezpiecznego postępowania ze środkami ochrony roślin przeznaczonymi do fumigacji oraz komunikaty przypominające o obowiązku ukończenia szkolenia z zakresu stosowania środków ochrony roślin metodą fumigacji przed zakupem i zastosowaniem tego typu preparatów. W okresie wiosennym planowane jest zamieszczanie kolejnych komunikatów o wymogu ukończenia szkolenia z zakresu środków ochrony roślin.

Od 5 kwietnia 2024 r. do 3 stycznia 2025 r. Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa przeprowadziła 1 504 kontrole dystrybutorów i 4 582 kontrole nabywców środków ochrony roślin do fumigacji, a w związku z nieprawidłowościami w zakresie sprzedaży i zakupu środków ochrony roślin do fumigacji nałożyła 40 mandatów na sprzedawców i 2 123 mandaty na nabywców. W tym okresie wydanych zostało również 5 decyzji administracyjnych o zakazie prowadzenia działalności regulowanej w zakresie obrotu środkami ochrony roślin dla podmiotów sprzedających fumiganty.

Odnosząc się do zagadnienia dotyczącego gospodarki odpadami, w tym odpadami niebezpiecznymi jakimi są opady po środkach ochrony roślin i ich pozostałościach, poleciłem Państwowej Inspekcji Ochrony Roślin i Nasiennictwa pomoc rolnikom i innym osobom, które zrezygnowały ze stosowania tych preparatów, w przekazaniu ich do unieszkodliwienia.

Informację w tym zakresie można uzyskać w placówkach wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa (adresy WIORiN dostępne na stronie internetowej PIORIN <https://www.gov.pl/web/piorin/wojewodzkie-inspektoraty>).

Środki ochrony roślin jako odpad niebezpieczny można oddać do niektórych punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych (PSZOK) prowadzonych przez Urzędy Gmin lub do upoważnionych przez marszałka województwa firm do zbiórki odpadów niebezpiecznych od osób fizycznych.

Główny Inspektor Ochrony Roślin i Nasiennictwa wydał w przedmiotowej sprawie wytyczne dla wojewódzkich inspektoratów ochrony roślin i nasiennictwa, w których zobowiązał je do informowania nabywców środków ochrony roślin o możliwości przekazania preparatu do utylizacji w punkcie uprawnionym do zbiórki odpadów niebezpiecznych, ze wskazaniem takich punktów, oraz do nawiązania współpracy z wojewódzkimi inspektoratami ochrony środowiska.

Zwracam ponadto uwagę, że informacje o postępowaniu z opakowaniami po środkach ochrony roślin są umieszczane w ich etykietach.

Gdy środek ochrony roślin sklasyfikowany jest przynajmniej jednym z następujących zwrotów informujących o zagrożeniu: H400-H411, H300, H301, H310, H311, H330, H331 stosujemy zalecenie: Opróżnione opakowania po środku zwrócić do sprzedawcy środków ochrony roślin będących środkami niebezpiecznymi.

Natomiast gdy środek nie został sklasyfikowany żadnym z tych zwrotów, stosujemy zalecenie: Opróżnione opakowania po środku zaleca się zwrócić do sprzedawcy środków ochrony roślin lub można je potraktować jako odpady komunalne. W razie wątpliwości dotyczących postępowania z opakowaniami poradź się sprzedawcy środków ochrony roślin.

Tym samym etykiety środków ochrony roślin zawierają niezbędne wytyczne dotyczące właściwego postępowania z odpadami.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Michał Kołodziejczak

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

Do wiadomości:

Kancelaria Prezesa Rady Ministrów